

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ ОХОРОНИ
НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА»**

Студента 2 курсу, 10 групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Бачинський
Віктор
Анатолійович

Науковий керівник
канд. держ. упр.

(підпис керівника)

Мірко
Наталія
Вікторівна

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук,
доцент

(підпис гаранта)

Ладонько
Людмила
Степанівна

Київ 2020

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології

Кафедра публічного управління та адміністрування

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: публічне управління та адміністрування

Спеціалізація: публічне управління та адміністрування

Затверджую

Зав. кафедри

«05» грудня 2019 р.

Завдання на випускн кваліфікаційну роботу (проект) студентові

Бачинському Віктору Анатолійовичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту): **«ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА»**

Затверджена наказом ректора від «02» грудня 2019 р. № 4104

2. Строк здачі студентом закінченого роботи (проекту): 02.11.2020

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту)

Мета роботи (проекту): теоретично-методичний аналіз охорони навколишнього середовища на рівні державного управління, визначити шляхи вирішення проблем у сфері екології в умовах європейської інтеграції та сформуванати напрями вдосконалення екологічної політики на регіональному рівні.

Об'єкт дослідження: процес формування та реалізація державного управління в сфері охорони навколишнього середовища.

Предмет дослідження: теоретико-методичні та прикладні основи державного управління в сфері охорони навколишнього середовища.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом):

5. Календарний план виконання роботи (проекту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	До 01.11.2019	01.11.2019
2	Складання плану та підготовка індивідуального завдання для виконання випускної кваліфікаційної роботи	До 05.12.2019	05.12.2019
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 19.06.2020	19.06.2020
4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 01.09.2020	01.09.2020
5	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису третього розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 01.10.2020	01.10.2020
6	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи на кафедру	До 02.11.2020	02.11.2020
7	Підготовка письмового відгуку на випускну кваліфікаційну роботу	До 06.11.2020	06.11.2020
8	Зовнішнє рецензування ВКР	До 16.11.2020	16.11.2020
10	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	23-27. 11.2020	23-27. 11.2020
11	Вирішення питання про допуск випускної кваліфікаційної роботи до захисту	До 01.12.2020	До 01.12.2020
12	Направлення випускної кваліфікаційної роботи із зовнішньою рецензією до ЕК для захисту	За графіком	За графіком

6. Дата видачі завдання «02» грудня 2019 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)
Мірко Н.В

(прізвище, ініціали, підпис)

8. Керівник проектної групи
(гарант освітньої програми) Ладонько Л.С.

(прізвище, ініціали, підпис)

9. Завдання прийняв до виконання студент Бачинський В.А

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту):

Випускна кваліфікаційна робота написана на актуальну тему. Охорона навколишнього середовища є важливим напрямком державного управління в Україні. З кожним роком екологічний стан в країні значно погіршується через забруднення промисловими та побутовими відходами, незадовільний стан якості питної води та їжі, викиду у атмосферне повітря шкідливих хімічних речовин та сполук, зміни клімату, зростання рівня урбанізації, що спричиняє транспортні викиди, а також діяльності котельного господарства. Все це потребує негайного втручання з боку держави для врегулювання процесів на законодавчому рівні для мінімізації можливих негативних наслідків.

Метою дослідження є теоретично-методичний аналіз охорони навколишнього середовища на рівні державного управління.

В випускній кваліфікаційній роботі вирішені наступні завдання: визначено теоретико-методичні підходи до вивчення державного управління охорони навколишнього природного середовища; визначено нормативно-правові засади державного управління охорони навколишнього природного середовища; визначено суб'єктів охорони навколишнього природного середовища, їх компетенцію та повноваження; проведено аналіз адміністративної відповідальності у сфері охорони навколишнього природного середовища; визначено шляхи вирішення проблем у сфері екології в умовах європейської інтеграції; сформовано напрями вдосконалення механізмів реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

Випускна кваліфікаційна робота має достатньо логічну структуру та відповідає вимогам щодо оформлення.

Проте у випускній кваліфікаційній роботі є окремі недоліки. Зокрема, бракує у роботі системних висновків, які б відповідали поставленим в роботі завданням.

Окремим недоліком хочу відмітити недотримання студентом графіку написання випускної кваліфікаційної роботи.

В цілому, робота написана на достатньому науковому рівні. Вважаю, що випускна кваліфікаційна робота заслуговує позитивної оцінки, а її автор, Бачинський Віктор Анатолійович, на присвоєння ступеня магістра зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи: Мірко Н.В

(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Ладонько Людмила Степанівна

(ПІБ, підпис, дата)

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проект):

Випускна кваліфікаційна робота (проект) студента Бачинського В.А

(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми): Ладонько
Людмила Степанівна

(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри: Новікова Наталія Леонідівна

(підпис, прізвище, ініціали)

«03» грудня 2020 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА	9
1.1 Теоретико-методологічні підходи до вивчення державного управління охорони навколишнього природного середовища.....	9
1.2 Нормативно-правові засади державного управління охорони навколишнього природного середовища.....	11
РОЗДІЛ 2 МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА	21
2.1 Суб'єкти охорони навколишнього природного середовища, їх компетенція та повноваження.....	21
2.2 Адміністративна відповідальність у сфері охорони навколишнього природного середовища	26
РОЗДІЛ 3 ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА	33
3.1. Шляхи вирішення проблем у сфері екології в умовах європейської інтеграції	33
3.2 Напрями вдосконалення механізмів реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні.....	42
ВИСНОВКИ.....	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	54

ВСТУП

Актуальність дослідження. Охорона навколишнього середовища, раціональне використання природних ресурсів та безпека людського життя є невід'ємною умовою економічного і соціального розвитку світового співтовариства. З цією проблемою Україна також зіткнулася. Забруднення навколишнього середовища промисловими та побутовими відходами, погіршення стану якості питної води та їжі, зростання шкідливих хімічних речовин та сполук в атмосфері та літосфері, поширення шкідливих для здоров'я людини мікроорганізмів та глобальні зміни клімату - це далеко не повна характеристика змін, що відбуваються на планеті Земля у зв'язку з антропогенною діяльністю. І якщо не врегулювати ці процеси на законодавчому рівні наслідки завжди можуть бути непередбачуваними.

Метою дослідження є теоретично-методичний аналіз охорони навколишнього середовища на рівні державного управління.

Відповідно до мети дослідження в роботі поставлені і вирішені наступні **завдання:**

- визначити теоретико-методологічні підходи до вивчення державного управління охорони навколишнього природного середовища
- визначити нормативно-правові засади державного управління охорони навколишнього природного середовища
- визначити суб'єктів охорони навколишнього природного середовища, їх компетенцію та повноваження
- провести аналіз адміністративної відповідальності у сфері охорони навколишнього природного середовища
- визначити шляхи вирішення проблем у сфері екології в умовах європейської інтеграції
- сформулювати напрями вдосконалення механізмів реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні.

Об'єктом дослідження є система державного управління в сфері охорони навколишнього середовища.

Предметом дослідження є методологічні основи оцінки ефективності державного управління охорони навколишнього середовища.

Теоретичну і методологічну основу дослідження становлять теоретичні і практичні розробки вітчизняних і зарубіжних вчених з аналізу і оцінки охорони навколишнього середовища, оцінку результативності та ефективності державного управління в сфері охорони навколишнього середовища, а також принципи і методи системного підходу, порівняльного економічного аналізу, цільового управління, загальнонаукові та статистичні методи.

Інформаційною базою дослідження послужили ключові нормативно-правові акти України у частині реалізації екологічної політики; документи стратегічного планування України; матеріали державних програм України і звіти про їх реалізацію; інформаційно-технічні довідники НДТ; наукова, навчальна, методична література, публікації в вітчизняних та зарубіжних періодичних виданнях; матеріали українських і зарубіжних науково-практичних конференцій.

Основні результати дослідження викладено у статті: Бачинського В. Державне управління в сфері охорони навколишнього середовища / Бачинський В. // Публічне управління та адміністрування в умовах суспільних трансформацій: зб. наук. ст. студ. відп. ред. Н. Л. Новікова. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. – 251 с., С. 6-10.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

1.1 Теоретико-методологічні підходи до вивчення державного управління охорони навколишнього природного середовища

Адміністративно-правовий захист навколишнього середовища є одним із складних системних об'єктів дослідження. Його складність, універсальність та соціальний характер передбачають необхідність всебічного, всебічного дослідження. Серед методів дослідження охорони навколишнього середовища екологічне чільне місце займають соціологічні методи.

Універсальний метод збору інформації з проблеми захисту середовища – це опитування. За допомогою цього методу можна отримати первинну інформацію на основі усних або письмових звернень до групи людей з питаннями, зміст яких полягає у проблемі дослідження на емпіричному рівні [144, с. 254].

За допомогою опитування можна отримати інформацію, яка не завжди буває відображена в документальних джерелах або бути у доступі для безпосереднього спостереження.

Опитування використовуються за необхідності, і часто є єдиним джерелом інформації – це особа – безпосередній учасник, представник, перевізник досліджуване явище чи процес [26, с. 436].

Таким чином, проведення опитування в певних областях дає можливість виявити причини та фактори екологічних правопорушень, а також потенціал загрози навколишньому середовищу.

В контексті нашого дослідження буде доречним провести опитування громадян, службовців місцевого самоврядування, представників громадськості організації тощо.

Ефективний метод збору інформації про правопорушення на місцях охорони навколишнього середовища - це метод аналізу документів, що дозволяє проникнути в глибину документа, всебічно проаналізувати його зміст і на цій основі розробити превентивні та адміністративно-правові заходи щодо запобігання та усунення негативного антропогенного впливу на навколишнє середовище.

Використання статистичного методу дозволяє встановити кількісні показники правопорушень у сфері охорони навколишнього середовища, що дозволяє розробити та здійснити комплекс заходів, спрямованих на поступово зменшувати їх кількість.

Метод порівняння дозволяє визначити подібність і відмінність об'єктів і явища, теорії, точки зору, для виявлення спільних рис, які притаманні двом і більше предметів, а відкриття спільного - це крок на шляху до пізнання закономірності та закони.

Для порівняння можна використовувати такий алгоритм:

- розглянути кожен предмет чи явище окремо;
- визначити ознаки, за якими їх можна порівняти;
- порівнювати предмети або явища за всіма ознаками щодо одного об'єкта або явища;
- визначити загальне;
- виявити відмінності [28, с. 17].

У нашому дослідженні буде використовуватися метод порівняння, що дозволить з'ясувати суть таких понять, як: "природа", "природне середовище", «середовище», «довкілля». Натомість вибір методу дослідження буде залежати насамперед із завдання дослідження, яке буде виконувати роль більш систематизованого вивчення дослідницької проблеми, пов'язаної із встановленням ефективної взаємодії суб'єктів охорони навколишнього середовища, вдосконалення адміністративно-правового регулювання у цій галузі, а отже наближення вітчизняного законодавства до європейських стандартів.

1.2 Нормативно-правові засади державного управління охорони навколишнього природного середовища

Сьогодні як ніколи проблема охорони навколишнього середовища є гострою проблемою тому що забезпечення екологічного добробуту населення є запорукою здорової нації.

Екологічна безпека суспільства та збереження природного середовища життєві функції населення - основні умови стійкого економічного і соціального розвитку України.

З огляду на це має бути спрямована державна політика України з охорона навколишнього середовища та охорона навколишнього середовища громадян.

Зауважимо, що побудова екологічної політики України на цілому ряді фундаментальних, обґрунтованих ідей повинна забезпечувати їх не випадковий характер, а також теоретичну та наукову обґрунтованість, ефективність і практичність [27, с. 80].

Збереження навколишнього середовища для нинішнього та майбутніх поколінь з теорії права та конституційної практики розглядаються як спільна відповідальність держави, громадянського суспільства і людини загалом. Такий підхід можливо визначити як екологічний та правовий імператив, який прийнятий майже всіма країнами світу [45, с. 3-4].

До джерел адміністративного права, що стосуються регулювання в галузі охорони навколишнього середовища і раціонального використання природних ресурсів, відносять Конституцію України, закони України, нормативно-правові акти Верховної Ради України, Президента України, органів виконавчої влади України, керівників державних підприємств, асоціацій, установ та організацій, місцевих рад, їх виконавчих органів, місцевої державної адміністрації.

Конституція України та закони мають найвищу юридичну силу і становлять основу всього законодавства [42, с. 272].

Основним законом, прийнятим 28 червня 1996 р., встановлено принципи екологічної політики України та відповідальність держави щодо забезпечення екологічної безпеки регіонів. Виступає гарантом екологічних прав громадян.

Серед найважливіших прав людини, закріплених у Конституції України, є право володіння правом власності на природні ресурси.

Стаття 13 Конституції України передбачає, що земля, її надра, атмосферне повітря, вода та інші природні ресурси, що знаходяться всередині території України, природні ресурси її континентального шельфу, морська економічна зона є об'єктами права власності українського народу. Від імені українського народу права власника здійснюють державні органи влади та органи місцевого самоврядування [69].

Земля як елемент навколишнього природного середовища у тісному зв'язку з іншими його компонентами - водними ресурсами, лісами, фауною та флорою, є головним фактором засобу до існування населення та засобу виробництва, які необхідні для функціонування всіх галузей народного господарства.

З огляду на це стає очевидна соціально-економічна актуальність забезпечення обережного і розумного ставлення до землі. Проголошення у статті 14 Конституції України землі як головного національного багатства під охороною держави, яка створила необхідні умови для зміцнення верховенства права в Україні на земельних відносинах, а також зумовила необхідність пошуку нових і вдосконалення існуючих засобів для його забезпечення [88, с. 1].

Виходячи з вищезазначеного конституційного положення, держава, її органи влади, а також юридичні та фізичні особи в процесі пов'язаної з ними діяльності з впливом на навколишнє середовище, зобов'язані здійснити комплекс заходів, спрямованих на дотримання відповідної якості навколишнього середовища, а також покращувати його тощо [58, с. 118].

Конституція України проголошує, що людина, її життя та здоров'я визнана в Україні найвищою соціальною цінністю. Відповідальність несе

держава громадянам за їх діяльність, у тому числі у сфері безпеки природного середовища [69, ст. 3].

Особливий об'єкт правової охорони навколишнього природного середовища - це життя та здоров'я людини. Останній знаходиться по прямій залежно від стану навколишнього середовища. Тому, здоров'я людини є одним з головних екологічних критеріїв якості навколишнього середовища.

Враховуючи екологічну кризу, пріоритет держави та її органів на сьогодні це охорона та відновлення навколишнього середовища з метою збереження генофонду України.

Статтею 16 Основного Закону України передбачено, що забезпечення екологічної безпеки та підтримка екологічного балансу на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи, збереження генофонду українського народу - це обов'язок держави [69]

Конституція України у ч. 2 ст. 50 також декларує право вільного доступу до інформації про стан навколишнього середовища (екологічна інформація) [69].

Відносини, пов'язані з реалізацією права громадян на інформацію про стан довкілля, регулюються Законом України "Про інформацію" від 2 жовтня 1992. Цей закон визначає інформацію про стан довкілля як одну з основних видів інформаційної діяльності [108].

У Конвенції "Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя в екологічних питаннях" від 25 червня 1998 року поняття "екологічна інформація" визначено чітко.

Таким чином, згідно з п. 3 ст. 2 цієї Конвенції, екологічна інформація є будь-якою інформацією у письмовій, аудіовізуальній, електронній або будь-якій іншій формі про:

- стан компонентів середовища та їх взаємодія: стан атмосфери і повітря, стан води, стан ґрунту, ландшафтний стан, стан природні об'єкти, біологічне різноманіття та його складові, в т.ч. генетично модифіковані організми;

- фактори, що впливають або здатні впливати на компоненти природного середовища: речовини, енергія, шум, випромінювання;
- діяльність, що впливає або може впливати на компоненти природного середовища: адміністративні заходи, угоди в галузі навколишнього середовища, екологічна політика, законодавство, плани, програми;
- аналіз вигід та інших економічних аналізів та припущень, використовується в процесі прийняття рішень з питань, що стосуються навколишнє середовище.
- стан здоров'я та безпеки людей, умови життя, стан об'єктів культури та конструкцій такою мірою, на яку вони впливають або можуть впливати на стан компонентів довкілля [68].

Право на інформацію про стан довкілля включає ряд можливостей, зокрема: вільний доступ до такої інформації; змога вільно збирати, зберігати, використовувати та поширювати її; отримувати таку інформацію в установленому порядку шляхом обробки інформації запиту до уповноважених державних органів та самоврядування [108]; апелювати в адміністративному та судовому процесі порушення права на інформацію про стан довкілля.

Органи державної влади, місцевого та регіонального самоврядування зобов'язані інформувати громадськість про свою діяльність та прийняття рішення - це забезпечує реалізацію права на інформацію. Ці громадяни захищені законом, а держава гарантує всім учасникам інформаційні відносини рівні права та можливості доступу до інформації [14].

Право доступу до екологічної інформації, яке дозволяє громадянам брати активну участь у охороні навколишнього середовища, контролювати діяльність підприємств, установ та організацій, відповідає за органи державної влади прийняті рішення та забезпечення безпечного середовища для життя та здоров'я.

Важливість права громадян на доступ до екологічної інформації вимагає створення відповідних гарантій, зокрема, неможливості обмеження цього

права класифікуючи екологічну інформацію як комерційну таємницю [11, с. 12].

На наш погляд, є можливість отримати доступ до інформації про стан довкілля як складової реалізації права на безпечне середовище для життя та здоров'я. Однак, на практиці виникають труднощі в процесі реалізації цього права. Відсутність доступу до екологічної інформації об'єктивно позбавляє громадян можливостей оцінити ситуацію.

Своєрідним продовженням вищезазначеного Конституційного положення є ст. 12 Закону України "Про охорону навколишнього середовища навколишнє середовище", яка покладає на громадян наступні обов'язки:

- охороняти природу, охороняти, раціонально використовувати її багатства відповідно до вимог законодавства про охорону навколишнього середовища;
- здійснювати діяльність з дотриманням вимог екологічної безпеки, інші екологічні стандарти та обмеження використання природних ресурсів;
- не порушувати екологічні права та законні інтереси інших суб'єктів;
- сплачувати штрафи за екологічні правопорушення;
- компенсувати шкоду, заподіяну забрудненням та іншим негативним вплив на навколишнє середовище тощо [117].

Про це свідчить проголошення цих норм у Конституції України, у визнаних Україною міжнародних стандартів забезпечення прав і свобод, які закріплені у Загальній декларації прав людини та міжнародному пакті у цій галузі. Однак справжня суть верховенства права полягає не лише у проголошенні консолідації основних прав і свобод людини, а також забезпеченні їх успіху впровадження. Завданням юридичної науки є встановлення зв'язку між проголошеними правами та налагодженими механізмами, процедурами, що надійно забезпечують їх впровадження. Іншими словами, суть проблеми полягає в гармонійному поєднанні двох контрпроцесів - практична реалізація їх громадянами суб'єктивних прав та

забезпечення їх державою та її органами для через різні заходи правового регулювання [15, с. 56].

Не менш важливими є закони, що регулюють відносини в галузі екології, зокрема, вже згаданий Закон України «Про охорону довкілля » від 25 червня 1991 року. Це складний, основний, системоутворюючий закон у цій галузі екологічного законодавства України, який встановлює мету, завдання, принципи та механізми забезпечення ефективного природокористування, охорони довкілля, екологічної безпеки.

Норми та принципи Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» додатково конкретизуються в правилах основного закону, і на рівні положень спеціальних законів. Така дворівнева реалізація принципів охорони навколишнього середовища дозволяє істотно конкретизувати їх вимоги, наблизити до соціальної практики [75, с. 51].

У ст. 33 Закону України «Про охорону навколишнього середовища» встановлені екологічні стандарти, які встановлюють максимум допустимі викиди та скиди забруднюючих речовин у навколишнє середовище хімічних речовин, рівні допустимого шкідливого впливу фізичних та біологічні фактори [117].

Екологічне регулювання спрямоване на встановлення комплексу обов'язкових норм, правил, вимог до охорони навколишнього середовища, раціональне використання природних ресурсів, охорони навколишнього середовища та безпеки територіальних громад та біоенергетичного балансу природних екосистеми.

Закріплено в Законі України «Про охорону навколишнього середовища» принципи охорони навколишнього середовища, що є основними принципами формування екологічної політики в регіонах та на місцевому рівні.

Вони включають:

- пріоритет вимог екологічної безпеки, обов'язкове дотримання екологічних стандартів, норм та обмеження використання природних ресурсів у здійсненні господарської, управлінської та іншої діяльності;

- гарантування екологічно безпечного середовища для життя та здоров'я суспільства;
- запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього середовища;
- екологізація матеріального виробництва на основі складності рішення про охорону навколишнього середовища, використання та відтворення відновлюваних природних ресурсів, та впровадження новітніх технологій;
- збереження просторового та видового різноманіття та цілісності природні об'єкти та комплекси;
- обов'язкова оцінка впливу на навколишнє середовище;
- гласність і демократичність при прийнятті рішень, реалізація яких впливає про стан навколишнього середовища, формування у населення екологічного світогляду;
- науково обґрунтоване нормування економічних та інших впливів діяльності з навколишнього середовища;
- безкоштовне загальне та спеціальне користування природні ресурси для господарської діяльності;
- відшкодування шкоди, заподіяної порушенням охоронного законодавства природне середовище;
- вирішення питань охорони навколишнього середовища та використання природних ресурсів з урахуванням ступеня антропогенної зміни територій, сукупний ефект факторів, що негативно впливають екологічну ситуацію;
- поєднання стимулів та відповідальності у сфері захисту природного середовища;
- вирішення проблем охорони навколишнього середовища на основі широкого міждержавного співробітництва;
- встановлення екологічного податку, збору за спеціальне використання води, збори за спеціальне використання лісових ресурсів, збори за користування надрами відповідно до Податкового кодексу України [117].

Відносини у сфері використання та охорони навколишнього природного середовища також регулюються постановами Верховної Ради України.

Варто звернути увагу на "Основні напрями державної політики України в сфері охорони навколишнього середовища, використання природних ресурсів та безпеки екологічна безпека» [114], затвердженою Постановою Верховної Ради України від 5 березня 1998 р.

Згідно з цим документом, основними пріоритетами охорони навколишнього середовища включають: гарантування екологічної безпеки від ядерних установок та радіації, захист населення та навколишнього середовища; поліпшення екологічного стану басейнів річок України та якість питної води; стабілізація та поліпшення екологічного стану в містах та промислових центрах; будівництво нових та реконструкція існуючих потужностей комунальних очисних споруд; профілактика забруднення Чорного та Азовського морів та покращення їх екологічного стану; формування збалансованої системи природокористування та адекватної структурної перебудови виробничого потенціалу економіки, екологізація технології в промисловості, енергетиці, будівництві, сільському господарстві, на транспорті; збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, заповідна зона [114]

Разом із Законом України «Про охорону навколишнього середовища» в Україні існують інші: Лісовий, Земельний, Водний Кодекси, Кодекс України «Про надра», Закони «Про захист атмосфери повітря», «Про оцінку впливу на навколишнє середовище», «Про правовий режим надзвичайний стан», «Про природно-заповідний фонд України», «Червона книга України» та ін. Проведемо аналіз деяких з них.

Так, у ч. 3. ст. 1 Земельного кодексу України від 25 жовтня 2001 року зазначено: «використання власності на землю не може завдати шкоди правам і свободам громадян, інтересам суспільства, погіршенню екологічної ситуації і природних якостей землі» [47]. Це положення важливо, оскільки земля є

самостійним природним об'єктом. Стан усього залежить від її якісного стану навколишнього середовища, а також життя та здоров'я людини.

Прагнучи до охорони та раціонального використання землі, Земельний Кодекс встановлює обов'язки на власників землі:

- використовувати землю відповідно до цільового призначення;
- виконувати вимоги екологічного законодавства;
- підвищити родючість ґрунту та зберегти інші корисні властивості земля;
- зберігати геодезичні знаки, протиерозійні споруди, мережі зрошувальні та дренажні системи тощо [47].

Норми Лісового кодексу України, прийняті 21 січня 1995 р., регулювати відносини щодо охорони та відтворення лісів, зміцнюючи їх корисні властивостей і підвищення продуктивності праці, раціональне використання лісів з метою задоволення потреб суспільства в лісових ресурсах [31, с. 261].

Усі води (водні об'єкти) в Україні утворюють єдиний державний фонд, що включає озера, річки, струмки, канали, підземні води та джерела, та також внутрішні моря та територіальні води України [22]. Водний кодекс України, прийнятий 6 червня 1995 р., забезпечує правовий захист вод з забруднення, засмічення та виснаження та регулює їх порядок використання.

Водний кодекс України також включає адміністративно-правові заходи профілактичного характеру, а саме: встановлення водоохоронних зон; встановлення санітарно-захисних зон; охорона водних об'єктів, класифікованих як категорії медичних; захист підземних вод; запобігання забрудненню води добрива та хімічні засоби захисту рослин тощо.

Кодекс України про надра, прийнятий 27 липня 1994 р., регулює гірничі відносини з метою забезпечення раціонального, всебічного використання надр для задоволення потреб у корисних копалинах та інші потреби суспільного виробництва, захист надр, гарантування безпеки людини, властивість, навколишнє середовище при користуванні надрами.

Для захисту надр від пошкоджень, несанкціонованого та нераціонального використання Кодексу про надра України накладає на споживачів надр певні обов'язки:

- користуватися надрами відповідно до цілей, для яких вони були передбачені;
- забезпечити повноту геологічного вивчення, раціонального, всебічного використання та охорона надр;
- забезпечити безпеку людей, власності та навколишнього середовища навколишнє середовище;
- дотримуватися інших встановлених вимог щодо користування надрами Українського законодавства та угоди про розподіл продукції [61].

Таким чином, на основі аналізу нормативно-правових основ адміністративно-правового захисту навколишнього середовища можна зробити висновок про те, що ці правила значною мірою впливають з всі види людської діяльності територіальних громад. Однак їх законне поле повинно бути більш взаємопов'язаним та скоординованим, що дозволить систематично взаємодіяти всім суб'єктам у галузі захисту навколишнього природного середовища.

РОЗДІЛ 2

МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

2.1 Суб'єкти охорони навколишнього природного середовища, їх компетенція та повноваження

Суб'єктами екологічного права є народ України, держава (яка здійснює свої повноваження через відповідні органи державної влади, наділені компетенцією регулювати екологічні відносини), територіальні громади (здійснюють свої повноваження безпосередньо або через органи місцевого самоврядування), фізичні та юридичні особи, громадські, міжнародні та релігійні об'єднання, іноземні держави тощо.

Суб'єкти екологічного права мають характерні риси: вони наділені юридичними правами та обов'язками (або компетенцією); дійсно здатні брати участь у екологічних відносинах.

Правові норми створюють обов'язкову основу для участі суб'єктів екологічного права у правовідносинах (власність на природні ресурси, природокористування тощо).

Здатність мати екологічні права та обов'язки - це екологічна спроможність, а здатність самостійно реалізовувати екологічні права та обов'язки - екологічна спроможність. Правоздатність та дієздатність разом утворюють правосуб'єктність.

Юридична особа - це організація, створена та зареєстрована відповідно до закону. Залежно від порядку створення ці суб'єкти поділяються на юридичних осіб приватного права та юридичних осіб публічного права. Юридичні особи можуть створюватися у формі компаній, установ та в інших формах, встановлених законом.

Компанії, в свою чергу, поділяються на підприємницькі та непідприємницькі. Юридичні особи публічного права створюються

адміністративними актами Президента України, органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим або органів місцевого самоврядування.

Правосуб'єктність органів, які виконують управлінські функції у галузі екології, визначається їх компетенцією. Такі суб'єкти поділяються на органи загальної та спеціальної компетенції. До перших належать Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, органи місцевого самоврядування, їх виконавчі комітети та державні адміністрації.

Відповідно до ст. 85 Конституції України до Верховної Ради України призначені такі повноваження:

- визначення принципів внутрішньої та зовнішньої екологічної політики;
- розробка та прийняття нормативних актів, призначених для охорони навколишнього середовища;
- затвердження національних програм охорони навколишнього середовища;
- затвердження указів Президента України про оголошення індивідуальних зони надзвичайних екологічних зон;
- парламентський контроль у галузі охорони навколишнього середовища навколишнє середовище.

Парламентський контроль у галузі охорони навколишнього середовища має конкретний об'єкт свого впливу. Використовуючи всі дозволені методи, Верховна Рада України також проводить контрольні процедури за результатами приймає відповідне рішення [23, с. 122]

Верховна Рада України визначає територіальний устрій України, основи організації, діяльність та повноваження суб'єктів державного управління природоохоронна діяльність [11, с. 64].

Президент України є главою держави і діє від її імені. Він забезпечує національну, в тому числі екологічну безпеку. Якщо необхідно Президент приймає рішення про введення України або її окремих населених пунктів надзвичайного стану, а також оголошує певні райони України зонами

екологічної надзвичайної ситуації з подальшим затвердженням цих рішень Верховною Радою України; очолює Раду національної безпеки і оборони, яка створюється при Президентові України для координації національних питань безпеки та оборони; підписує закони екологічного характеру, прийняті Верховної Ради України; призупиняє дії екологічних актів Кабінету Міністрів України на підставі невідповідності Конституції України [9]. Президент України укладає міжнародні угоди, включаючи угоди та екологічні конвенції.

Виходячи зі змісту ст. 116 Конституції України Кабінет Міністрів України:

- забезпечує реалізацію екологічної політики України;
- вживає заходів для забезпечення прав і свобод людини та громадянин, у тому числі екологічний;
- забезпечує реалізацію політики у сферах охорони природи, навколишнього середовища безпека та природокористування;
- вживає заходів для забезпечення оборони та національної оборони безпека України, включаючи екологічну безпеку;
- спрямовує та координує роботу міністерств та інших органів виконавчої влади у питаннях охорони навколишнього середовища [69].

Відповідно до ст. 17 Закону України «Про охорону навколишнього середовища природного середовища »Кабінет Міністрів України забезпечує проведення державна екологічна політика; розробляє національні екологічні програми; координує діяльність міністерств, державних комітетів та інших установ та організацій України з питань охорони навколишнього середовища навколишнє середовище; встановлює порядок формування та використання Державного фонду охорона довкілля як частина державного бюджету України та затверджує перелік природоохоронних заходів; встановлює порядок розробки та затвердження екологічних стандартів, межі використання природних ресурсів, скиди забруднюючих речовин у навколишнє середовище навколишнього середовища, а також порядок видачі дозволів на операції на місцях поводження з відходами; приймає рішення про організацію територій

та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення; організовує екологічну освіту та екологічну освіту громадян; здійснює управління зовнішніми зв'язками України у галузі охорони навколишнього середовища природне середовище [117].

Кабінет Міністрів України розробляє відповідні законопроекти сферах охорони навколишнього природного середовища та подає їх на розгляд Верховної Ради України.

Аналізуючи положення ст. 119 Конституції України, ми дійшли до висновку про те, що місцеві державні адміністрації у межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці забезпечують вирішення таких питань в галузі охорони навколишнього середовища:

- виконання Конституції та законів України, актів Президента України, Кабінет Міністрів України, інші органи виконавчої влади;
- дотримання прав і свобод громадян;
- реалізація державних та регіональних програм охорони навколишнього середовища;
- взаємодія з органами місцевого самоврядування з питань безпеки довкілля [9].

До останніх належать органи, які займаються спеціальними питаннями в галузі екології. Це міністерства, державні органи тощо. Повноваження громадських об'єднань у галузі охорони навколишнього природного середовища визначені у ст. 21 Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища".

Важливу роль у галузі охорони навколишнього середовища та Забезпечення екологічної безпеки в Україні відіграє Міністерство екології та природних ресурсів України, діяльність яких спрямована та координується Кабінет Міністрів України.

На підставі Указу Президента України "Про Положення про міністерство екології та природних ресурсів України» від 13 квітня 2011 р.

[14], Міністерство екології та природних ресурсів України покликане виступити наступні завдання:

- забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони навколишнього середовища, раціональне використання, відтворення та охорона природних ресурсів тощо;
- управління та регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціональне використання, розмноження та охорона природних ресурсів тощо;
- здійснення державного контролю за дотриманням законодавства з питань охорони навколишнього середовища, раціональне використання, відтворення та охорона природних ресурсів тощо.

До організаційної структури Міністерства екології та природних ресурсів Україна є власником Державної екологічної інспекції України. Держава екологічна інспекція України була створена для забезпечення реалізації державна політика щодо державного нагляду (контролю) на місцях охорони навколишнього середовища, раціональне використання, відтворення та охорона природних ресурсів.

Відповідно до Указу Президента України «Про Державне агентство земельних ресурсів України "від 8 квітня 2011 р. до Державного агентства земельних ресурсів України покладається на вирішення таких завдань:

- реалізація державної політики у сфері земельних відносин тощо;
- внесення пропозицій міністру щодо формування державної політики у сфері земельних відносин.

Реалізація державної політики України у галузі лісового та мисливського господарства фермерські господарства надає Державне агентство лісових ресурсів України (Державне агентство лісів України). Державне агентство лісів України є центральним органом виконавча влада, діяльність якої спрямовується та координується Кабінетом Міністрів Міністри України через Міністра аграрної політики та продовольства України.

Основними завданнями Державного агентства лісових ресурсів України, відповідно до пункту 3 Указу Президента України від 13 квітня 2011 р. "Про Положення про Державне агентство лісових ресурсів України ", є:

- внесення пропозицій щодо формування державної політики на місцях лісового та мисливського господарства;
- реалізація державної політики у галузі лісового та мисливського господарства ферми.

Здійснювати державну політику у галузі водного господарства і меліорація земель, управління, використання та відтворення поверхні створено Державне агентство водних ресурсів України.

Державне агентство водних ресурсів України вносить пропозиції щодо формування державної політики у галузі розвитку водного господарства та меліорація земель, управління, використання та відтворення поверхні водні ресурси; реалізує державну політику в галузі управління, використання і відтворення поверхневих водних ресурсів, розвиток водного господарства та меліорація земель та експлуатація державних об'єктів водного господарства комплексного призначення, міжгосподарське зрошення та водовідведення системи [11].

2.2 Адміністративна відповідальність у сфері охорони навколишнього природного середовища

Екологічним правопорушенням визнається винне, протиправне діяння, що порушує природоохоронне законодавство і заподіює шкоду природному навколишньому середовищу, здоров'ю людини і екологічну безпеку суспільства або створює загрозу заподіяння такої шкоди.

Е. Н. Жевлаков дає наступне визначення екологічного правопорушення: це суспільно небезпечне, заборонене законодавством під загрозою покарання

діяння (дія або бездіяльність), спрямована на заподіяння шкоди відносинам у сфері екології [1].

А. П. Анісімов пропонує таке визначення екологічного правопорушення - це заборонене еколого-правовими нормами України і суб'єктів України під загрозою застосування заходів юридичної відповідальності винне діяння, яке посягає на конституційне право громадян на сприятливе навколишнє середовище, в тому числі заподіює шкоду природному середовищу (окремим її об'єктам) або містить реальну загрозу її заподіяння [2].

Визначення, що містить основні відмінні ознаки екологічного правопорушення, має ряд недоліків. У ньому вказані в повному обсязі ознаки правопорушення; перераховані не всі соціальні цінності, що становлять предмет екологічних правовідносин, яким заподіюється шкода; як систематизує ознаки взято наслідки, а не об'єкт правопорушення.

Для віднесення правопорушення до числа екологічних необхідно, щоб об'єкт посягання на час їх вчинення складався в системі екологічних зв'язків з навколишнім середовищем, з її елементами, тобто це правопорушення з особливим об'єктом посягання.

Об'єктом зазначених протиправних діянь є природне середовище, вони повинні завдавати шкоди цьому середовищу або створювати реальну загрозу подібного заподіяння. Така ознака, як створення погрози, виступає відмітною ознакою екологічних правопорушень від інших правопорушень.

Більш вдалим, на наш погляд, є визначення екологічного правопорушення як винного суспільно небезпечного протиправного діяння, спрямованого на заподіяння шкоди відносинам у сфері навколишнього природного середовища або створюють загрозу заподіяння такої шкоди і тягне за собою настання юридичної відповідальності.

Екологічному правопорушенню притаманні такі ознаки:

- 1) протиправність - суперечить нормам права (заборонене ними);

- 2) громадська небезпека (шкідливість) - заподіяння або створення реальної загрози заподіяння шкоди навколишньому середовищу і здоров'ю, майну людини;
- 3) діяння (дія або бездіяльність);
- 4) караність – наявність санкцій за порушення нормативних правових актів, що накладаються уповноваженими органами (особами);
- 5) винність.

Комплексним правовим актом, що встановлює юридичну відповідальність за екологічні правопорушення, є ЗУ «Про охорону навколишнього середовища» [3]. Згідно з Законом за порушення законодавства в галузі охорони навколишнього середовища встановлюється майнова, дисциплінарна, адміністративна та кримінальна відповідальність відповідно до законодавства. Ця норма, по суті, проголошує застосування за екологічні правопорушення, передбачені в інших галузях права, заходів юридичної відповідальності: дисциплінарної, адміністративної, кримінальної, цивільно і матеріальної для громадян; адміністративної та цивільно-правової для юридичних осіб.

Звертає на себе увагу введення не цілком зрозумілої майнової відповідальності. Майновий характер носять як цивільно-правова, так і матеріальна відповідальність. У зв'язку з цим, в силу суттєвих відмінностей немає підстав для їх ототожнення.

Слід зазначити, що в науці екологічного права вже давно робляться спроби обґрунтування самостійного виду юридичної відповідальності - екологічної відповідальності. Питання про виділення екологічної відповідальності в якості самостійного виду юридичної відповідальності має практичне значення, враховуючи, що деякі автори вже визнають в якості самостійного виду водно-правову, земельно-правову, природоохоронну (Еколого-правову) відповідальність [4].

Видається цікавою позиція тих авторів, які вважають виділення екологічної відповідальності в значній ступеня умовністю, оскільки вона являє

собою не що інше, як комплекс найбільш широко застосовуваних у сфері охорони навколишнього природного середовища таких видів юридичної відповідальності, як кримінальна, адміністративна, цивільно-правова, дисциплінарна [5].

До вказаних чотирьох видів відповідальності пристосований і механізм особливої діяльності держави по виявленню, розгляду і вирішення справ про протиправні діяння. Постановка ж питання про визнання нових видів відповідальності повинна спричиняти і постановку питання про створення принципово нового механізму їх реалізації.

Об'єктом посягання виступає навколишнє середовище в цілому, порушення правил її санітарної охорони, невиконання приписів посадових осіб державного екологічного контролю, а також за порушення земельного, гірничого, водного, лісового законодавства, законодавства про особливо охоронюваних природних територіях, про охорону атмосферного повітря.

Суб'єктами адміністративних правопорушень в області охорони навколишнього середовища і природокористування є громадяни, посадові особи, юридичні особи.

Н. Л. Романова зазначає, що законодавець зробив, по суті, революційний крок, ввівши адміністративну відповідальність юридичних осіб [6].

На переконання В. В. Векленко та І. В. Попова, такі інститути адміністративного права, як видача спеціальних дозволів на природокористування, екологічний контроль, адміністративний примус, спрямовані на запобігання або зниження негативного впливу на природу [7]. Найбільш дієвими методами є призупинення або припинення екологічно шкідливої діяльності.

Адміністративні правопорушення у сфері охорони навколишнього середовища навколишнього природного середовища визначені в главі 7 Кодексу України про адміністративні правопорушення. На галузевій основі вони можливі класифікуються на: земельні правопорушення; правопорушення у галузі використання та охорона надр; водні правопорушення; лісові і

рослинні правопорушення; правопорушення у сфері охорони повітря; правопорушення у сфері використання та захисту тварин та рослин світ.

Відповідно до ст. 24 Кодексу України про адміністративне правопорушення за вчинення адміністративного екологічного правопорушення можуть застосовуватися такі види покарання:

- попередження;
- штрафу;
- платне вилучення предмета, який став інструментом злочину або безпосередній об'єкт адміністративного правопорушення;
- конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення чи безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення; гроші, отримані в результаті вчинення адміністративного правопорушення;
- позбавлення особливого права, наданого даному громадянину (права полювання) [6].

Однак спеціально уповноважені органи у сфері охорони навколишнього природного середовища практично не користуються наданими їм повноваженнями, обмежуючись винесенням штрафів.

Незважаючи на те, що до правопорушників застосовуються різні заходи адміністративного покарання (такі як попередження; конфіскація; призупинення дії, анулювання ліцензій на провадження видів екологічної діяльності, ліцензій на користування природних ресурсів; припинення природокористування, вилучення природних ресурсів у користувачів і ін.) найпоширенішою адміністративно-правовою санкцією в сучасному законодавстві та на практиці продовжує залишатися штраф.

Штрафні санкції повинні викликати у порушника побоювання знову піддатися адміністративному стягненню. Р. Л. Хачатуров і Д. А. Липинський вказують, що переважання в санкціях адміністративних норм штрафу говорить про те, що держава розцінює штраф не тільки як засіб кари і превенції, але і як засіб поповнення бюджету і компенсації втрат, яких зазнала держава в результаті вчиненого адміністративного правопорушення [8].

Однак розміри штрафів часто істотно нижче шкоди, завдається природі і суспільству, протиправними діями громадян, посадових осіб і підприємств, особливо при знищенні рідкісних і перебувають під загрозою зникнення видів тварин або рослин.

В останні роки адміністративне законодавство про відповідальність за екологічні правопорушення зазнало змін і вирішило низку невідкладних завдань: узгоджені норми законодавства про охорони навколишнього середовища, про тваринний світ, лісового і адміністративного законодавства; введена відповідальність за ряд правопорушень, що приносять шкоду навколишньому середовищу, які раніше в адміністративному порядку не каралися; уточнені ознаки багатьох складів порушень, що полегшило процедуру притягнення порушників до відповідальності; збільшені розміри адміністративних штрафів. «Але в той же час не обійшлося і без втрат, що не були викликані об'єктивними причинами (наприклад, неповне регулювання відповідальності за порушення законодавства про екологічну експертизу, вилучення норми від відповідальності за жорстоке поводження з тваринами, не включення норми про відповідальність за порушення правил безпеки в генно-інженерній діяльності та ін.) »- констатує О. Л. Дубовик [9].

З урахуванням неблагополучної екологічної обстановки в країні необхідно подальше вдосконалення норм адміністративного законодавства про відповідальності за екологічні правопорушення.

Об'єктивною причиною екологічної ситуації в Україні є екстенсивне зростання економіки з переважанням в її структурі екологічно «брудних» галузей з видобутку та первинної переробки природних ресурсів. Відсутність достатньої економічної бази для виконання екологічних вимог проявляється в обмеженості матеріально-технічних засобів, які використовуються підприємствами-забруднювачами для охорони природного середовища.

Багато великих підприємств, які є серйозними забруднювачами природного середовища, в умовах економічної кризи виявилися не в змозі або не побажали виділяти достатньо ресурсів на виконання нормативів з

підтримки якості природного середовища, внаслідок чого намітилися тенденції регулярного порушення норм гранично допустимих викидів і скидів шкідливих речовин. Крім того, неефективність застосування заходів покарання за екологічні правопорушення зумовлена відсутністю належного екологічного контролю.

У зв'язку з викладеним пропонується посилити роль держави в сфері екологічного контролю, а також посилити адміністративну відповідальність за екологічні правопорушення, встановлену Конституцією України.

Таким чином, підвищення ефективності адміністративної відповідальності за екологічні правопорушення є одним з найважливіших напрямків екологічної політики України.

РОЗДІЛ 3

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

3.1. Шляхи вирішення проблем у сфері екології в умовах європейської інтеграції

Швидкий розвиток індустріальної моделі призвів за кілька десятиліть середини ХХ ст. до небувалої деградації природного середовища в усіх європейських країнах. У той же час вони одними з перших відзначили, що сприятливий для людини стан середовища проживання є однією зі складових високої якості життя. Тому поява централізованої, структурованої і загальної для всіх країн Європи екологічної політики характерно саме для кінця ХХ – початку ХХІ ст., коли відбувся значний розвиток промисловості та збільшення споживання природних ресурсів.

В останні десятиліття західне суспільство зіткнулося з гострою необхідністю приділяти увагу екологічній політики, а небезпека глобальних екологічних змін змусила європейців шукати нові шляхи їх подолання та розробляти технологічні підходи в екологічній сфері, які могли б радикально поліпшити стан навколишнього середовища європейського континенту.

На рівні національних і міжнародних інститутів відбулося усвідомлення необхідності проведення централізованої і структурованої екологічної політики, мета якої - зниження масштабів забруднення природного середовища в країнах Європи через введення жорстких стандартів на всі види викидів і скидів забруднюючих речовин, а також інтенсивне стимулювання економіки і активне впровадження ресурсозберігаючих технологій в промисловості.

Безумовно, кожній державі притаманний свій індивідуальний комплекс екологічних характеристик, а кожному регіону - специфічний набір

індивідуальних екологічних проблем і механізмів їх вирішення, тому сучасна система господарювання, яка розглядає біосферу як природний ресурс, не може не руйнувати навколишнє природне середовище. Тому необхідно змінювати принципи і стандарти ставлення і в політиці, і економіці, а також громадські критерії якості оцінки впливу людини на навколишнє природне середовище. Ці функції стають пріоритетними для міжнародної спільноти.

Слід зазначити, що протягом останніх років стан навколишнього середовища на планеті не поліпшується, незважаючи на значні зусилля, які вживаються розвиненими країнами та спільнотами, зокрема Європейським союзом.

В даний час Європейський регіон включає в себе 53 країни з різними політичними і соціально-економічними характеристиками. Незважаючи на те, що відбулися в Європі в останні два десятиліття конфлікти, можна відзначити тенденцію на об'єднання навколо Європейського союзу. Крім 27 країн, вже поповнили ряди членів ЄС, решта країн заявляють про свій політичний намір домагатися вступу в ЄС протягом наступних 5-10 років і як мінімум, узгодити своє законодавство з нормативними актами ЄС.

Ряд країн, які не є членами ЄС в Західній, Південній і Східній Європі, утворили з ЄС відповідні асоціації на індивідуальній або на груповий основі. Більшість цих асоціацій також досить ефективно співпрацює між собою з питань охорони навколишнього середовища.

Так, Європейський союз ініціював підписання Монреальського протоколу про захист озонового шару Землі та Кіотський протокол, а також став ініціатором появи нових міжнародних норм в області екологічної політики і охорони навколишнього середовища.

Наприклад, Рамкова конвенція ООН про зміну клімату з'явилася багато в чому завдяки активним зусиллям Європейського союзу. Система прийняття спільних зобов'язань з подальшим їх перерозподілом серед країн ЄС була використана в Кіотському протоколі, згідно з яким кожна країна - член ЄС зобов'язалася знизити викиди парникових газів до 2010 року на 8%. Фактично

країни ЄС домовилися перерозподілити зобов'язання в рамках названої загальної для ЄС квоти.

На сесії Європейської ради (Гетеборг, 2001 г.) була схвалена Стратегія ЄС в області сталого розвитку. Головний її принцип - облік екологічних чинників нарівні з економічними і соціальними при розробці та прийнятті всіх видів рішень. За основними напрямками діяльності: зміна клімату, зниження впливу автотранспорту, якість здоров'я населення і ефективність використання природних ресурсів ЄС веде активну внутрішню і зовнішню політику.

В області зміни клімату зусилля ЄС багато в чому визначають хід і результати переговорів в рамках Кіотського протоколу, особливо після виходу США з нього в 2001 р ЄС прагне перетворити Кіотський протокол в жорсткий зобов'язальний інструмент з серйозними санкціями щодо країн, які не виконують взяті на себе зобов'язання.

Поряд із співпрацею в глобальних масштабах ЄС робить чимало зусиль і на регіональному рівні. Євросоюз бере участь в:

- Дунайської та Рейнської конвенціях;
- Гельсінкської конвенції щодо захисту Балтійського моря;
- Європейської конвенції про збереження дикої природи;
- Конвенції про транскордонне забруднення повітря;
- Боннську угоду щодо запобігання забруднення Північного моря.

Питанням довкілля відводиться помітна роль в рамках середземноморської політики Європейського союзу.

Після Барселонської конференції (1995 г.), дало старт Євро-середземноморському партнерству, а також почалася реалізація таких програм, як SMAR (Рамкова програма співпраці), MAP (спеціалізована екологічна програма), METAP (Програма об'єднання великих спонсорів для фінансування проектів технічної допомоги).

Важливим напрямком діяльності Євросоюзу є запобігання і ліквідація наслідків екологічних катастроф на європейському континенті. Зокрема,

сильні повені в Нідерландах, Німеччині, Польщі та Чехії (2006 г.), і особливо влітку 2008 р .; сильні пожежі, викликані посухою, в Греції, Португалії та Іспанії влітку 2009 р і 2011 р стали предметом обговорення на спеціальному саміті глав європейських країн. На ньому було вирішено створити спеціальний фонд по боротьбі з екологічними катастрофами, розмір якого на початковому етапі склав більше 500 млн євро.

В даний час питаннями охорони навколишнього середовища на рівні ЄС займаються:

- Європейська комісія;
- Європейський парламент;
- Європейська рада і Європейська агенція довкілля (ЕАПОС), які було створено в 1990 р.

Постановою про заснування ЕАПОС і Європейської мережі екологічної інформації та спостережень (ЕСЕІН) передбачалося, що дані організації будуть забезпечувати ЄС і держави-учасники, а також країни, які не є членами ЄС, об'єктивною та достовірною інформацією для здійснення заходів щодо захисту навколишнього середовища, а також для належного інформування громадськості.

У діяльності цих організацій активну участь беруть:

- Європейський інвестиційний банк;
- Комітет регіонів;
- Економічний і Соціальний комітети ЄС.

Існує і спеціальний орган, який займається питаннями навколишнього середовища, - Європейське агентство з навколишнього середовища (The European Environment Agency - The EEA), засноване Регламентом 1210/90 ЄС. Агентство взяло на себе дуже важливу й унікальну в своєму роді функцію - збір і аналіз даних про стан навколишнього середовища на континенті.

Європейськими країнами і Європейським союзом в якості пріоритетних стратегій екологічної політики активно використовуються:

1) Стратегія національного регулювання. У діапазон функцій національного регулювання екологічно збалансованого господарювання входять такі основні завдання:

- розробка принципів фінансування природоохоронних заходів; розвиток інституційної структури цільового резервування фінансових і кредитних ресурсів;
- формування ринку екологічних послуг;
- настройка ринкових механізмів економічними інструментами регулювання;
- вдосконалення правової бази з урахуванням специфіки економічних і екологічних цілей сталого розвитку;

2) Стратегія дерегуляції. Проведення політики дерегулювання дозволяє змінити засоби і механізми національного втручання, знайти баланс між екологічною якістю і економічною конкуренцією, що є в той же час наслідком підвищення відповідальності держав-членів ЄС за охорону навколишнього середовища. Саме в цьому контексті політика дерегулювання дозволила вирішити цілий ряд проблем по збереженню навколишнього середовища.

Процеси дерегуляції перебували в центрі уваги в період завершення створення Єдиного європейського ринку. В даний час в Європейському союзі політика дерегулювання здійснюється на різних, але взаємопов'язаних рівнях;

3) Стратегія національного контролю. Відповідно до принципу субсидіарності кожна держава ЄС може вибирати ті механізми і способи контролю, які допомагають краще виконувати функції збереження навколишнього середовища і екологічної безпеки.

Так, у Великобританії система контролю докiлля діє, спираючись на кримінальне та загальне право, а головним контролюючим органом є Агентство з навколишнього середовища, яке працює з 1996 р В його розпорядженні знаходяться найрізноманітніші засоби впливу на порушників правил і стандартів.

В інших країнах ЄС існує система штрафів, причому штрафи і податки є доповненням до законів про пряму національну регуляцію.

Наприклад, у Франції такі податки існують з 1968 року, а доходи використовуються на цілі екологічної політики.

У ФРН податки вводить адміністрація земель, використовує їх доходи на покриття комунальних витрат і поліпшення якості навколишнього середовища: ґрунту, води і атмосферного повітря.

Аналогічна ситуація спостерігається в Нідерландах, Бельгії, Іспанії та Португалії.

4) Стратегія наднаціонального контролю. У 2008 р Європейська комісія по охорони навколишнього середовища запропонувала країнам ЄС прийняти нову Директиву про контрольні функції Європейського союзу з охорони природних ресурсів та збереженню навколишнього середовища європейського континенту, в якій в майбутньому буде робитися упор на контрольні наднаціональні функції.

Держави-члени ЄС в рамках стратегії наднаціонального контролю повинні здійснювати моніторинг екологічної якості природного середовища і виробити програми поліпшення стану навколишнього середовища при дотриманні принципу гласності та проведення всебічних консультацій між країнами. В цілому Єврокомісія виступає за менш «дирижистський підхід» до вирішення стратегічних завдань контролю стану навколишнього середовища Європи.

В основі стратегії наднаціонального контролю ЄС в даний час використовуються в основному ринкові механізми екологічних штрафів, на додаток до кількісного регулювання, наприклад, викидів, скидів і концентрацій забруднюючих речовин, а також за рахунок введення загальних норм і стандартів якості.

Таким чином, стратегічними напрямками системи регулювання та контролю в сфері охорони навколишнього середовища і екологічної безпеки ЄС має стати перш за все впровадження нормативних вимог сталого розвитку.

В даний час в якості основних стратегій екологічної політики Європейського союзу набули поширення такі:

- оцінка стану і контроль якості природного середовища;
- біологічне різноманіття;
- вдосконалення системи екологічної освіти;
- реалізація Декларації про збереження флори, фауни та середовища їх проживання;
- вирішення проблем утилізації промислових і побутових відходів;
- формування і реалізація екологічної політики.

Європейське співтовариство здійснювало власну політику в області охорони навколишнього середовища. За цей період Співтовариством, а пізніше і Європейським союзом були проведені значні за масштабом природоохоронні заходи, створена правова база контролю, регулювання та координації екологічної діяльності держав-членів ЄС, розроблені і впроваджені нові підходи до захисту і поліпшення якості навколишнього середовища.

Захист навколишнього середовища в даний час є одним з пріоритетних напрямків діяльності ЄС поряд з іншими напрямками європейської інтеграції. Євросоюз також володіє широкою компетенцією в галузі охорони навколишнього середовища, враховуючи, що в цій сфері видається значна кількість загальноєвропейських нормативних актів. ЄС має значні повноваження з міжнародного співробітництва в галузі захисту навколишнього середовища і екологічної безпеки.

Спочатку установчий договір не надавав Європейського співтовариства істотних повноважень у галузі охорони навколишнього середовища. Діяльність Товариства лише побічно зачіпала природоохоронну сферу, тобто слід визнати, що природоохоронна діяльність здійснювалася Співтовариством факультативно. Однак до початку 70-х років у зв'язку із загостренням екологічної кризи на європейському континенті виникла необхідність здійснення власних екологічних заходів на рівні Співтовариства.

У 70-х роках на засіданні глав держав Європейського співтовариства були прийняті рішення про розвиток діяльності по захисту навколишнього середовища. При цьому положення установчого договору не були переглянуті, а компетенція структур Співтовариства в галузі охорони навколишнього середовища, як і раніше була відсутня. Діяльність Товариства з охорони навколишнього середовища стала здійснюватися лише шляхом реалізації додаткової компетенції, наданої статтями установчого договору.

В даний час діяльність ЄС в екологічній сфері здійснюється на основі загальної компетенції, наданої статтями Договору про ЄС, і нерозривно пов'язана з іншими напрямками діяльності Європейського союзу.

На сучасному етапі ЄС проводиться вдосконалення правового регулювання охорони навколишнього середовища. Зокрема, оновленню піддалися акти, котрі закладають правову базу системи збору та обробки екологічної інформації, моніторингу довкілля, екологічної сертифікації, проведення оцінки впливу на навколишнє середовище, а також механізму фінансування екологічних заходів. Робляться спроби кодифікації численних норм в області екологічної стандартизації та сертифікації.

Значущим моментом є включення екологічної політики та захисту навколишнього середовища в проект Конституції ЄС і Лісабонський договір. Показово, що з часу підписання Маастрихтського договору Європейський союз поступово перетворюється також в «Екологічний союз».

Держави-члени ЄС інтегрують завдання охорони навколишнього середовища в нормативно-правові акти своїх держав, що діють у всіх сферах політики. Європейський союз приймає численні директиви про охорону довкілля, які його держави-члени повинні інкорпорувати в національне право.

Нова екологічна політика ЄС базується на таких основних принципах:

- сталий розвиток, що передбачає рівну увагу до його економічної, соціальної та екологічної складових;
- пріоритетність для суспільства забезпечують функцій біосфери по відношенню до прямого використання її ресурсів;

- запобігання негативних екологічних наслідків в результаті господарської діяльності, облік віддалених екологічних наслідків;
- відмова від господарських та інших проектів, пов'язаних з впливом на природні системи, якщо їх наслідки непередбачувані для навколишнього середовища;
- природокористування на платній основі і відшкодування населенню і навколишньому середовищу шкоди, що завдається в наслідок порушення законодавства про охорону навколишнього середовища.

В якості пріоритетних напрямків діяльності ЄС щодо забезпечення екологічної безпеки слід також розглядати запобігання наслідків надзвичайних ситуацій, викликаних різними видами діяльності людини.

Для реалізації концепції сталого і стратегії сталого розвитку ЄС необхідно формування принципово нової екологічної політики Євросоюзу, заснованої на принципах партнерства і концентрації зусиль, в повній міру враховує ступінь взаємодії інститутів ЄС і зростання впливу наднаціональних політичних, економічних, соціальних і екологічних акторів Європейського союзу, а також громадянського суспільства.

Необхідно визнання багатфакторного, полі суб'єктного і полі аспектного характеру процесів формування екологічної політики, збереження навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки над всіма іншими видами діяльності в Європі.

Таким чином, екологічна політика переходить в розряд стратегічних завдань Європейського союзу і має враховуватися як показник розвитку і зростання політичних, економічних, соціальних і екологічних структур Союзу. В цьому сутність політичної та екологічної самоідентифікації Євросоюзу.

3.2 Напрями вдосконалення механізмів реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні

На сучасному етапі істотно зростає роль екологічного чинника в соціально-економічному розвитку держави. Проблеми охорони навколишнього середовища є актуальними і глобальними як за кордоном, так і у нашій країні.

Формування і реалізація екологічної політики пояснюється техногенним типом економічного розвитку, що викликають виснаження і деградацію природних ресурсів, зростання забруднення навколишнього середовища, погіршення якості життя населення та інші негативні наслідки. Розробка теоретичних аспектів регіональної екологічної політики може стати важливим етапом в забезпеченні екологічної безпеки держави.

Вважаємо, що основними передумовами формування екологічної політики конкретного регіону є:

- індивідуальні особливості регіону (клімат, географічне положення, природні ресурси, види виробництва, соціально-економічні умови);
- лікування регіональних органів влади у взаємодії з господарюючими суб'єктами в процесі охорони навколишнього середовища;
- вплив екологічного фактору на здоров'я і якість життя населення в регіоні;
- прогнозування екологічних ризиків в регіоні і розробка заходів щодо їх усунення;
- поліпшення екологічних показників в регіоні;
- фінансове забезпечення природокористування і охорони навколишнього середовища в регіоні;
- підвищення конкурентних позицій регіону на міжрегіональних і міжнародних ринках;
- створення системи стимулювання екологічної діяльності в регіоні тощо.

Ми погоджуємося з думкою вчених Г.С. Ферарі, А.Ф. Растворцева, А.М. Благадирьової, що під регіональною екологічною політикою слід розуміти єдину узгоджену систему заходів, спрямованих на забезпечення екологічних потреб регіону.

Природоохоронна політика є одним з обов'язкових умов збереження безпеки, забезпечення соціально-економічної та геополітичної стабільності, а також реалізації регіональної моделі стійкого розвитку. Серед основних напрямків регіональної політики в сфері охорони навколишнього середовища необхідно робити акцент на:

- екологічно обґрунтоване розміщення виробництва;
- екологічно безпечний розвиток всіх видів економічної діяльності;
- раціональне застосування природних ресурсів;
- виникнення протиріч в екологічно несприятливих регіонах країни між розвитком виробництва і збереженням екологічної рівноваги;
- попередження і ліквідація надзвичайних ситуацій;
- забезпечення природного розвитку екосистем, збереження і відновлення унікальних природних комплексів при вирішенні регіональних проблем;
- вдосконалення системи управління в природоохоронній діяльності.

Формування основних напрямків екологічної політики регіону, на наш погляд, має виходити з таких основних принципів, серед яких:

1. Принцип комплексності (взаємозв'язок екологічної політики з соціально-економічною політикою регіону);
2. Принцип науковості (розробка і реалізація природоохоронної політики вимагає використання науково-практичних підходів з обов'язковим застосуванням сучасних наукових досягнень);
3. Принцип співробітництва (об'єднання зусиль державних органів влади, господарюючих суб'єктів, суспільства у вирішенні екологічних проблем);

4. Принцип відкритості (необхідність в наданні доступу до достовірної інформації в сфері природокористування);
5. Принцип обережності спрямованість на запобігання екологічних ризиків як для сьогодення, так і для майбутнього поколінь).

В роботі А.А. Костильова розглядаються три шляхи, на основі яких будується екологічна політика регіону [8]:

- 1) інноваційний;
- 2) прогностичний;
- 3) традиційний (програмно-цільовий).

Інноваційний шлях передбачає вдосконалення системи екологічного законодавства і екологічної регламентації господарської діяльності. Обов'язковою умовою цього шляху є реалізація регіональних програм з розвитку систем екологічного менеджменту та аудиту, обов'язкової системи екологічного страхування, оцінки та попередження екологічних ризиків, ініціативного підходу в області стимулювання екологічного розвитку фінансовими механізмами, розвиток послуг екологічного консалтингу і екологічного підприємництва.

Таким чином, інноваційна екологічна політика регіону полягає в вдосконаленні процесу управління даною галуззю на основі реалізації в регіоні нових ефективних інноваційних підходів, спрямованих на стабільний соціально-економічний розвиток регіону. Одним з таких підходів може стати формування та розвиток в українських регіонах ринку екологічних послуг.

При прогностичному підході розробки екологічної політики упор робиться на прогностні зміни екологічної ситуації в регіоні при реалізації значущих соціально-економічних проєктів.

Третій шлях формування регіональної екологічної політики передбачає розробку програм, спрямованих на вирішення конкретних проблем у сфері природокористування і охорони навколишнього середовища, а також виконання урядових зобов'язань в екологічних питаннях.

В даний час підтримка регіонах з державного центру виявляється на основі федеральних цільових програм, розроблених Міністерством природних ресурсів і екології України. Участь регіону в таких програмах дозволяє ефективно розподілити фінансові кошти і вирішити найбільш важливі екологічні проблеми регіону. Крім цього, регіони самостійно розробляють регіональні цільові програми, що фінансуються з обласних, крайових, республіканських бюджетів.

Слід зауважити, що програмно-цільове регулювання в питаннях державного управління регіональним природокористуванням залишається по теперішній час найбільш поширеним в Україні.

Як інструменти екологічної політики застосовуються стандартні для України в цілому адміністративні, економічні і ринкові заходи впливу. До перших відносяться прямі заборони, сертифікати на використання природних ресурсів, ліцензування, відповідальність за екологічні правопорушення і ін. Економічні інструменти виражаються в системі платежів за забруднення, екологічних податки, субсидії та ін. Ринкові методи управління якістю навколишнього середовища в українських регіонах практично не застосовується.

Складовою частиною екологічної політики суб'єктів України є також екологічна освіта, просвіта та інформування [21].

Українські регіони відчують ряд проблем у формуванні і розвитку ринку екологічних послуг. Проведений автором статті аналіз інтернет-ресурсів по виявленню фірм, що пропонують і здійснюють природоохоронні послуги на території регіонів, дозволив сформулювати висновок про те, що роботи в сфері екології надають незначну кількість підприємств. Дані фірми в основному зосереджені в промислових центрах країни, що надають локальний вплив на природу. Основний спектр екологічних послуг цих організацій включає в себе екологічний супровід підприємств, проектні інженерно-екологічні вишукування, лабораторні дослідження, переробку та утилізацію

відходів. Ряд організацій пропонують проведення екологічного аудиту, екологічної сертифікації, екологічного моніторингу.

Проведений аналіз літературних джерел щодо формування і розвитку ринку екологічних послуг в регіонах дозволив автору сформулювати такі основні проблеми в Україні:

1. Нерозвиненість законодавчої бази. Екологічне підприємництво на сучасному етапі виявився законодавчо не врегульованим
2. Низький попит на екологічні послуги з боку підприємств.
3. Слабка поінформованість підприємств про фірми, що надають екологічні послуги.
4. Проблеми розширення пропозиції екологічних послуг.
5. Низька інвестиційна активність в природоохоронній діяльності підприємств.

Окреслені труднощі щодо формування та функціонування екологічного підприємництва і ринку природоохоронних послуг вимагають обов'язкового дозволу.

Розглянемо фактори активізації розвитку ринку екологічних послуг детальніше.

1. Удосконалення законодавства в сфері екологічного підприємництва. Аналіз проблем розвитку ринку екологічних послуг дозволяє зробити висновок про необхідність розвитку екологічного підприємництва як окремої економічної галузі, для якої потрібна розробка спеціального держаного закону «Про екологічне підприємництво». У ньому слід відобразити загальні принципи здійснення цього виду підприємницької діяльності, сформулювати його поняття, визначити основні критерії віднесення того чи іншого виду підприємницької діяльності до категорії екологічної, виявити основні принципи взаємовідносин держави і підприємців, які здійснюють цю діяльність, в тому числі механізм створення стимулів для підприємців. Також доцільна розробка і прийняття державних законів «Про екологічну аудиторську діяльність», «Про екологічне страхування» тощо, в яких

необхідно встановити цілі, завдання, поняття даних видів діяльності, суб'єкти та об'єкти, порядок проведення, права і обов'язки сторін при проведенні даних послуг.

2. Створення інформаційної інфраструктури для популяризації та просування екологічних послуг. для успішного розвитку ринку природоохоронних робіт необхідно систематизувати інформацію про підприємства, що надають екологічні послуги, про їх спеціалізації, зміст та якість. Необхідно складати реєстри регіональних фірм, що займаються Екобізнесом. Для цього потрібно створити систему комунікаційного забезпечення, засновану на обміні інформацією, знаннями та досвідом, здатної забезпечити всіх учасників на даному ринку в необхідній інтелектуальній підтримки. Також рекомендується видавати в регіонах спеціалізовані видання, що аналізують діяльність екологічних фірм і надаються ними, проводити тематичні конференції, щорічні конкурси, розробляти інтернет-сайти. Для екологічних фірм доцільно складання рейтингів, заснованих на результатах анкетування клієнтів про якість, задоволеності і результатах наданих екопослуг.

3. Пільговий режим оподаткування на ринку екологічних послуг. Застосування пільгового режиму оподаткування для екологічних компаній позитивно позначиться на розвитку ринку природоохоронних послуг. Існуючі податкові навантаження спонукають екологічні компанії приховувати реальні доходи, визначаючи їх не як отримані від екологічної діяльності, а як доходи від екологічної освіти / навчання, що веде до втрати податкових надходжень до бюджету і зниження пропозиції природоохоронних послуг на ринку. Екологічне законодавство слабо стимулює господарюючі суб'єкти до зменшення негативного впливу на навколишнє середовище. Для вирішення даної проблеми податкові пільги повинні бути прописані в Податковому кодексі України.

Пільгове оподаткування ринку екологічних послуг повинно бути спрямовано на підвищення конкурентоспроможності екологічних компаній за

рахунок зменшення вартості послуг, можливості підвищення кваліфікації персоналу за рахунок звільнених фінансових коштів. З огляду на специфіку екологічного підприємництва, економічну і фінансову ситуацію в країні, необхідні спеціальні заходи для активізації виробництва товарів (робіт і послуг) екологічного призначення. В якості додаткового стимулу на перехідний період (3-5 років) доцільно звільнити повністю екологічне підприємництво від сплати податків на прибуток та додану вартість, а також митних зборів.

4. Удосконалення державного регулювання екологічного підприємництва в регіоні. У державному законі «Про охорону навколишнього середовища» міститься стаття з екологічного підприємництва, в якій зроблено акцент на те, що підприємницька діяльність, здійснювана з метою охорони довкілля, повинна підтримуватися державою за допомогою встановлення податкових та інших пільг [6]. Даний фактор особливо актуальний в даний момент часу, коли скорочуються приватні джерела фінансування проектів.

Аналіз досвіду в економічно розвинених країнах свідчить про те, що в міру активізації підприємництва в сфері охорони навколишнього середовища зростає роль фіскальних і економічних стимулів в області екологізації регіонального розвитку [4]. Важливим інструментом державного регулювання ринку природоохоронних послуг також є збір і обробка статистичного матеріалу з охорони навколишнього середовища.

5. Розробка і реалізація регіональних програм розвитку ринку екологічних послуг. Цільові програми розвитку малого і середнього підприємництва в регіонах повинні орієнтуватися на підтримку підприємців-початківців в сфері охорони навколишнього середовища. Дана допомога може бути надана в вигляді гранту на створення екобізнесу або надання регіональними банками субсидованих кредитів, що дозволяють підприємцям залучати позикові кошти на тривалі терміни і знижувати витрати на обслуговування боргу за рахунок компенсацій з бюджетів різних рівнів.

6. Стимулювання інвестиційної природоохоронної діяльності в регіоні. Основними заходами для активізації залучення інвестицій на екологічні заходи, в тому числі на використання послуг природоохоронного характеру є [21]:

- встановлення для підприємств-природо користувачів чутливих ставок нормативних і наднормативних платежів за забруднення довкілля;
- реалізація в регіонах дієвого екологічного контролю;
- скорочення субсидування природоємких і неекологічних виробництв;
- впровадження системного екологічного управління на підприємствах.

У рішенні проблем сталого регіонального розвитку і забезпечення екологічної безпеки все більшу значимість набувають інструменти регулювання природокористування і охорони навколишнього середовища.

Система регулювання ринку екологічних послуг повинна дозволити законодавчі проблеми, пов'язані з недостатнім рівнем нормативно-правового забезпечення і юридичних гарантій учасників ринкових відносин в сфері природокористування. Для надання природоохоронних послуг будуть потрібні істотні інвестиційні ресурси на створення інфраструктури екологічного бізнесу. При функціонуванні екологічного ринку будуть вирішуватися не тільки екологічні проблеми підприємств, але і станеться збільшення робочих місць. Надання додаткових екологічних послуг дозволить знизити екологічні ризики в регіонах, тобто скоротити витрати держави на забезпечення екологічної безпеки. Таким чином, необхідність реалізації природоохоронної політики вимагає зародження і розвитку екологічного ринку. Формування ринку екологічних послуг стає одним з актуальних напрямків екологічної політики і регіонального економічного розвитку. В даний час екологічне підприємництво в більшості суб'єктів України пройшло стадію початкового формування. Якісне надання екологічних послуг забезпечуватиме ефективність природоохоронних заходів на підприємствах за рахунок зниження викидів, скидів, твердих побутових відходів.

ВИСНОВКИ

Провівши дослідження, можемо зробити наступні висновки:

Екологічна безпека суспільства та збереження природного середовища життєві функції населення - основні умови стійкого економічного і соціального розвитку України.

До джерел адміністративного права, що стосуються регулювання в галузі охорони навколишнього середовища і раціонального використання природних ресурсів, відносять Конституцію України, закони України, нормативно-правові акти Верховної Ради України, Президента України, органів виконавчої влади України, керівників державних підприємств, асоціацій, установ та організацій, місцевих рад, їх виконавчих органів, місцевої державної адміністрації.

Екологічне регулювання спрямоване на встановлення комплексу обов'язкових норм, правил, вимог до охорони навколишнього середовища, раціональне використання природних ресурсів, охорони навколишнього середовища та безпеки територіальних громад та біоенергетичного балансу природних екосистеми.

Суб'єктами екологічного права є народ України, держава (яка здійснює свої повноваження через відповідні органи державної влади, наділені компетенцією регулювати екологічні відносини), територіальні громади (здійснюють свої повноваження безпосередньо або через органи місцевого самоврядування), фізичні та юридичні особи, громадські, міжнародні та релігійні об'єднання, іноземні держави тощо.

Правосуб'єктність органів, які виконують управлінські функції у галузі екології, визначається їх компетенцією. Такі суб'єкти поділяються на органи загальної та спеціальної компетенції. До перших належать Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, органи місцевого самоврядування, їх виконавчі комітети та державні адміністрації.

До останніх належать органи, які займаються спеціальними питаннями в галузі екології. Це міністерства, державні органи тощо. Повноваження громадських об'єднань у галузі охорони навколишнього природного середовища визначені у ст. 21 Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища".

Екологічним правопорушенням визнається винне, протиправне діяння, що порушує природоохоронне законодавство і заподіює шкоду природному навколишньому середовищу, здоров'ю людини і екологічну безпеку суспільства або створює загрозу заподіяння такої шкоди.

Адміністративні правопорушення у сфері охорони навколишнього середовища навколишнього природного середовища визначені в главі 7 Кодексу України про адміністративні правопорушення. На галузевій основі вони можливі класифікуються на: земельні правопорушення; правопорушення у галузі використання та охорона надр; водні правопорушення; лісові і рослинні правопорушення; правопорушення у сфері охорони повітря; правопорушення у сфері використання та захисту тварин та рослин світ.

Відповідно до ст. 24 Кодексу України про адміністративне правопорушення за вчинення адміністративного екологічного правопорушення можуть застосовуватися такі види покарання:

- попередження;
- штрафу;
- платне вилучення предмета, який став інструментом злочину або безпосередній об'єкт адміністративного правопорушення;
- конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення чи безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення; гроші, отримані в результаті вчинення адміністративного правопорушення;
- позбавлення особливого права, наданого даному громадянину (права полювання).

- підвищення ефективності адміністративної відповідальності за екологічні правопорушення є одним з найважливіших напрямків екологічної політики України.

В даний час питаннями охорони навколишнього середовища на рівні ЄС займаються:

- Європейська комісія;
- Європейський парламент;
- Європейська рада і Європейська агенція довкілля (ЕАПОС).

В даний час в якості основних стратегій екологічної політики Європейського союзу набули поширення такі:

- оцінка стану і контроль якості природного середовища;
- біологічне різноманіття;
- вдосконалення системи екологічної освіти;
- реалізація Декларації про збереження флори, фауни та середовища їх проживання;
- вирішення проблем утилізації промислових і побутових відходів;
- формування і реалізація екологічної політики.

Екологічна політика переходить в розряд стратегічних завдань Європейського союзу і має враховуватися як показник розвитку і зростання політичних, економічних, соціальних і екологічних структур Союзу. В цьому сутність політичної та екологічної самоідентифікації Євросоюзу.

Проведений аналіз літературних джерел щодо формування і розвитку ринку екологічних послуг в регіонах дозволив автору сформулювати такі основні проблеми в Україні:

1. Нерозвиненість законодавчої бази. Екологічне підприємництво на сучасному етапі виявився законодавчо не врегульованим
2. Низький попит на екологічні послуги з боку підприємств.
3. Слабка поінформованість підприємств про фірми, що надають екологічні послуги.
4. Проблеми розширення пропозиції екологічних послуг.

5. Низька інвестиційна активність в природоохоронній діяльності підприємств.

В Україні необхідність реалізації природоохоронної політики вимагає зародження і розвитку екологічного ринку. Формування ринку екологічних послуг стає одним з актуальних напрямків екологічної політики і регіонального економічного розвитку. В даний час екологічне підприємництво в більшості суб'єктів України пройшло стадію початкового формування. Якісне надання екологічних послуг забезпечуватиме ефективність природоохоронних заходів на підприємствах за рахунок зниження викидів, скидів, твердих побутових відходів

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Будущее, которого мы хотим : резолюция Генеральной Ассамблеи ООН от 27.07.2012 г. URL : <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/476/12/PDF/N1147612.pdf?OpenElement>.
2. Бабина Ю. В. Экономический механизм природопользования и охраны окружающей среды : [учеб. пособ.] / Ю. В. Бабина ; под. ред. проф. А. Т. Никитина; проф. МНЭПУ С. А. Степанова. – М. : МНЭПУ, 2003. – С. 5.
3. Глобальная экологическая перспектива – 2000 // ЮНЕП. Интердиалект, М., 1999. С. 3–5.
4. Глива В.А., Левченко Л.О., Ярова М.В. Інноваційні методи забезпечення неперервного моніторингу параметрів довкілля - Проблеми науки (Міжгалузовий науковопрактичний журнал), 2008.– № 6.– С. 28-31
5. Геоматика в моніторингу довкілля та оцінці загрозливих ситуацій : монографія / [О. Л. Дорожинський та ін.] ; за ред. проф. Олександра Дорожинського ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. - 399 с. : рис. - ISBN 978-617-607-923-1
6. Декларация тысячелетия ООН : принята резолюцией 55/2 Генеральной Ассамблеи ООН от 08.09.200 г. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/summitdecl.-shtml.
7. Дистанційні методи моніторингу довкілля : навч. посіб. / [О. І. Бондар та ін.] ; під ред. д-ра біол. наук, проф. О. І. Бондаря та канд. наук з держ. упр. П. Я. Унгурияна ; Держ. закл. "Держ. екол. акад. післядиплом. освіти та упр.". - Київ : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. - 297 с. : рис., табл. - ISBN 978-966-289-263-5
8. Екологічне право України : підручник / за ред. А.П. Гетьмана, М.В. Шульги. – Харків: Право, 2005. – 384 с.
9. Екологічний моніторинг : підруч. / [В. Г. Сліпченко та ін. ; відп. ред. О. О. Гагарін] ; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря

- Сікорського". - Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського : Політехніка, 2018. - 303 с. : рис., табл. - ISBN 978-966-622-869-0
10. Екологічний моніторинг // Словник – довідник з екології : навч.-метод. посіб. / уклад. О. Г. Лановенко, О. О. Остапішина. — Херсон : ПП Вишемирський В.С., 2013. — С. 79.
11. ЕКОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 122 «Комп'ютерні науки», освітньою програмою «Комп'ютерний моніторинг та геометричне моделювання процесів і систем» / О.Ф. Шульженко, Г.С. Гумен, Т.О. Мазанко; КПІ ім. Ігоря Сікорського. — Електронні текстові дані (1 файл: 1,00 Мбайт). — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. — 94 с.
12. Заходи, передбачені Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, відповідальність за реалізацію яких покладено на Мінприроди України : наказ Мінприроди України № 317 від 15.10.2014 р. URL : http://www.menr.gov.ua/docs/activity-adaptation/plany_implementacii_es.pdf.
13. Інформація про стан навколишнього природного середовища // Словник – довідник з екології : навч.-метод. посіб. / уклад. О. Г. Лановенко, О. О. Остапішина. — Херсон : ПП Вишемирський В.С., 2013. — С. 104.
14. Йоханнесбургська декларація ООН по устійчивому розвитку : принята на Всемирной встрече на высшем уровне по устійчивому развитию (Южная Африка, 26 августа – 4 сентября 2002 г., г. Йоханнесбург). URL : http://www.un.org/ru/documents/-decl_conv/declarations/decl_wssd.shtml.
15. Конвенция ООН по повестку дня на XXI век : принята Конференцией ООН по окружающей среде и развитию (3 – 14 июня 1992 г., г. Рио-де-

Жанейро). URL : http://www.un.org/-ru/documents/decl_conv/conventions/agenda21.shtml

16. Комплексна програма реалізації на національному рівні рішень, прийнятих на Всесвітньому самміті зі сталого розвитку, на 2003 – 2015 роки : схвалена Постановою Кабінету Міністрів України № 634 від 26.04.2003 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/-laws/show/634-2003-%D0%BF>.
17. Кривень О. В. Формування екологічно збалансованого природокористування у контексті екологічної конституції землі / О. В. Кривенко // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19-14. – С. 203–210.
18. Кобецька Н.Р. Екологічне право України: навч. посіб. / Н.Р. Кобецька. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 352 с.
19. Костицький В.В. Екологія перехідного періоду : держава, право економіка (економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища в Україні). – 2-ге вид. / В.В. Костицький. – К.: Український інформаційно-правовий центр, 2001. – 390 с.
20. Комарницький В.М. Правове забезпечення функцій державного управління у сфері природокористування / В.М. Комарницький // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка. – 2010. – № 1.
21. Лазор О.Я. Адміністративно-правові засади державного управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні : Автореф. дис... д-ра наук з держ. упр: 25.00.02 / О.Я. Лазор / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К., 2004. – 36 с.
22. Локальний моніторинг довкілля для адміністративних районів і територіальних громад : монографія / Катерина Радловська ; за ред. д-ра техн. наук О. С. Волошкіної ; Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу. - Івано-Франківськ : Петраш К. Т. [вид.], 2015. - 184 с. : рис., табл. - ISBN 978-966-97500-5-1

- 23.Мартюшева О. О. Проекти концепції сталого розвитку України: можливість їх вдосконалення та застосування. URL : <http://www.niss.gov.ua/articles/1566/>.
- 24.Моніторинг виконання плану дій Уряду за 2016 р. URL : <http://cmuplan2016.reforms.in.ua/Bi>.
- 25.Моніторинг...Моніторинг довкілля // Словник – довідник з екології : навч.-метод. посіб. / уклад. О. Г. Лановенко, О. О. Остапішина. — Херсон : ПП Вишемирський В.С., 2013. — С. 124
- 26.Моніторинг довкілля : підручник / [Боголюбов В. М. та ін.] ; за ред. В. М. Боголюбова і Т. А. Сафранова. - Херсон : Грінь Д. С., 2011. - 529 с. : рис. - ISBN 978-966-2660-04-3
- 27.Материалы комиссии Т. Брундтланд // ООН, 1987.
- 28.Моніторинг навколишнього природного середовища // Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.] — К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2001. — Т. 3 : К — М. — 792 с. — ISBN 966-7492-03-6.
- 29.Метлова Л.П. Риси моделей екологічної політики в часі та просторі/ Л.П. Метлова. — Режим доступу: http://www.econindustry.org/arhiv/.../st_29_4_pdf
- 30.Національна екологічна політика України: оцінка і стратегія розвитку. URL : http://www.un.org.-uafilesnational_ecology.pdf.
- 31.Національна стратегія наближення (апроксимації) законодавства України до права ЄС у сфері охорони довкілля. URL : http://www.menr.gov.ua/docs/activityadaptation/draft_NAS_-FEB2015.pdf.
- 32.План выполнения решений Всемирной встречи на высшем уровне по устойчивому развитию : резолюция ООН. URL : http://www.un.org/ru/events/pastevents/pdf/plan_wssd.pdf.
- 33.Про скорочення кількості та укрупнення державних цільових програм : Постанова Кабінету Міністрів України № 704 від 22.06.2011 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/704-2011-%D0%BF>.

34. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України № 1264-XII від 25.06.1991 р. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.
35. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України № 280/97-ВР від 21.05.1997 р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/page>.
36. Про місцеві державні адміністрації : Закон України № 586-XIV від 09.04.1999 р. URL : <http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
37. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : Указ Президента України № 1085 від 09.12.2010 р. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/1085/2010>.
38. Про затвердження Порядку здійснення заходів, пов'язаних з утворенням, реорганізацією або ліквідацією міністерств, інших центральних органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України № 1074 від 20.10.2011 р. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/1074-2011-п>.
39. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України // ВВР України, 1992. – № 12. – Ст. 165.
40. Прилади і методи дослідження стану довкілля : навч. посіб. / Л. С. Старикович, К. П. Дудок, Н. М. Любас; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. - Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. - 195 с.
41. Стратегія сталого розвитку “Україна – 2020” : схвалена Указом Президента України № 5/2015 від 12.01.2015 р. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
42. Тішкова Н. Поняття та сутність державного управління охороною навколишнього середовища // *Evropský politický a právní diskurz*. 2016. № 2. С. 140—141
43. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми

державами-членами, з іншої сторони : Міжнародний документ від 27.06.2014 р. URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

44. Улютіна О.А. Адміністративно-правові засади охорони навколишнього природного середовища та природокористування: автореф. дис..... канд. юрид. наук : 12.00.07 / О. А. Улютіна ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – К., 2011. – 19 с.
45. Хикс Дж.Р. Стоимость и капитал. М., 1988. С. 108–109.
46. Якимчук А.Ю., Черній А.Л. Економіка природокористування. Навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2010. – 275 с.
47. Якимчук А.Ю. Економіка та організація природно-заповідного фонду України. Монографія. Рівне: НУВГП, 2007. – 208 с.
48. Barbier E.B. The economics of environment and development Selected essays // Heltenham, 1998. P. 533–540.
49. Hartwick J.M. Intergenerational Equity and the Investing of Rents from Exhaustible Resources // The American Economic Review. 1977. Vol. 67. № 5. P. 972–974.
50. Meadows D.H., Meadows D.L., Randers J. Die neuen Grenzen des Wachstums. Die Lage der Menschheit: Betrohing und Zukunftschancen. Stuttg., 1992. P. 315–320; Ecological Problems of the Modern Society // Urgent problems of Europe, M., 2001. P. 98–100.

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

РЕФЕРАТ
ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

на тему:

**«ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ДЕТИНІЗАЦІЇ ДОХОДІВ
НАСЕЛЕННЯ»**

Студента 2 курсу, 10м групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Бачинський
Віктор
Анатолійович

Науковий керівник
канд. держ. упр.

(підпис керівника)

Мірко
Наталія
Вікторівна

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук
доцент

(підпис гаранта)

Ладонько
Людмила
Степанівна

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, п'яти додатків, списку використаних джерел (50 найменувань). Основний зміст роботи викладено на 3-49 сторінках комп'ютерного тексту.

Метою роботи є розроблення та обґрунтування є теоретично-методичний аналіз охорони навколишнього середовища на рівні державного управління.

Поставлена мета зумовила необхідність вирішення таких дослідницьких завдань:

- визначити теоретико-методологічні підходи до вивчення державного управління охорони навколишнього природного середовища;
- визначити нормативно-правові засади державного управління охорони навколишнього природного середовища;
- визначити суб'єктів охорони навколишнього природного середовища, їх компетенцію та повноваження
- провести аналіз адміністративної відповідальності у сфері охорони навколишнього природного середовища
- визначити шляхи вирішення проблем у сфері екології в умовах європейської інтеграції
- сформулювати напрями вдосконалення механізмів реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні.

Об'єктом дослідження є система державного управління в сфері охорони навколишнього середовища.

Предметом дослідження є методологічні основи оцінки ефективності державного управління охорони навколишнього середовища.

Для вирішення визначених завдань у процесі дослідження використано теоретичні і практичні розробки вітчизняних і зарубіжних вчених з аналізу і оцінки охорони навколишнього середовища, оцінку результативності та ефективності державного управління в сфері охорони навколишнього середовища, принципи і методи системного підходу, порівняльного економічного аналізу, цільового управління, загальнонаукові та статистичні методи.

У першому розділі розкриваються сутнісні характеристики та методологічні підходи державного управління охорони навколишнього природного середовища, проведено аналіз нормативно-правових основ адміністративно-правового захисту навколишнього середовища.

У другому розділі здійснюється оцінювання діяльності суб'єктів охорони навколишнього середовища, їх компетенцію та повноваження. Розглянуто основні принципи адміністративної відповідальності за порушення екологічних норм різного характеру та викладено пропозиції

щодо удосконалення адміністративного законодавства та посилення ролі держави в сфері екологічного контролю.

У третьому розділі розглянуто шляхи вирішення основних проблем у сфері екології, приведено приклади основних стратегій та систем контролю на прикладі європейських держав. Пропонуються шляхи удосконалення системи та варіанти покращення природоохоронної політики.

Одержані результати можуть бути використані при удосконаленні адміністративно-нормативної системи та екологічної політики України.

Анотація

У випускній кваліфікаційній роботі висвітлено основні проблеми та недоліки державного управління в сфері охорони навколишнього середовища, проаналізовано діяльність суб'єктів охорони навколишнього природного середовища, розглянуто аналогічні системи в інших країнах, викладено пропозиції щодо удосконалення механізмів реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні, удосконалення законодавства в сфері екологічного підприємництва.

Ключові слова: управління, середовище, система, політика, законодавство.

Annotation

The final qualification work highlights the main problems and shortcomings of public administration in the field of environmental protection, analyzes the activities of environmental protection entities, considers similar systems in other countries, sets out proposals for improving the implementation of state environmental policy at the regional level, improving legislation in the field of environmental entrepreneurship.

Key words: management, environment, system, policy, legislation.

РЕЦЕНЗІЯ

на магістерську роботу Бачинського Віктора Анатолійовича
“Державне управління в сфері охорони навколишнього середовища”

У дипломній роботі наведено теоретико-методологічне обґрунтування сучасного державного управління охорони навколишнього природного середовища, а також його аналіз у сучасній Україні. Опрацьовано нормативно-правову базу з теми дослідження. Вивчено механізми державного управління в сфері охорони навколишнього середовища. Визначено механізми реалізації державного управління в сфері охорони навколишнього середовища на основі умов європейської інтеграції, та сформовано напрями вдосконалення механізмів реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні. Проведене дослідження дозволило зробити ряд висновків теоретико-методологічного і науково-практичного характеру.

Автор зміг на базі отриманих теоретичних знань проаналізувати сучасний стан управління охорони навколишнього природного середовища на державному рівні розглядаючи це питання з точки зору публічного управління та адміністрування.

Тематика роботи відповідає сучасному стану і перспективам державного публічного управління в сфері охорони навколишнього середовища, а її зміст – поставленим завданням. Роботу виконано якісно, грамотно, із застосуванням наукового стилю та дотриманням установлених вимог.

Отримані автором результати дослідження можна запровадити в теорію і практику державного управління та охорони природного середовища, а також можна використовувати для українських органів державної влади з позицій досягнення найбільш ефективного їх функціонування, а також для подальшого наукового дослідження. Мету дослідження було досягнуто, завдання, які поставлено на початку розв’язано в повній мірі.

Магістерська робота Бачинського Віктора Анатолійовича “Державне управління в сфері охорони навколишнього середовища” є самостійною, цілісною та завершеною працею. Виконана на високому науковому рівні, відповідає методичним вимогам і може бути допущена до захисту перед ЕК, а її автор заслуговує на оцінку “відмінно”.

Рецензент

Ігор Миколайович Крушинський
(вчений ступінь, вчене звання, посада)

О. Пиронський

Завідувачу кафедри публічного
управління та адміністрування
Новіковій Н.Л.

Заява

Я, Богинський Віктор Анатолійович,
повідомляю, що за результатами здійснення самостійної перевірки з
використанням програмно-технічних засобів у наданій випускній
кваліфікаційній роботі на тему: «Формування управління в сфері охорони навколишнього середовища»
не міститься елементів академічного плагіату. У випадках використання
прямих запозичень з друкованих та електронних джерел, вказані відповідні
посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому та електронному
варіантах. Електронна версія роботи ідентична з друкованою.

«3» листопада 2020 року

 (підпис)

Згода

Я,

Богинський Віктор Анатолійович, цим

засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему:

“Ферисавне управління в сфері охорони навколишнього середовища”

—” несу повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний депозитарій Київського національного торговельно-економічного університету і збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

«3» грудня 2020 року

Підпис

Богинський В.А
Прізвище, ініціали

Проверить текст на уникальность

Длина текста: 3007 (без пробелов: 2638)

Адміністративно-правовий захист навколишнього середовища одним із складних системних об'єктів дослідження. Його складність, універсальність та соціальний характер передбачають необхідність всебічного, всебічного дослідження. Серед методів дослідження охорони навколишнього середовища екологічне чільне місце займають соціологічні методи.

Універсальний метод збору інформації з проблеми захисту середовища - це опитування. За допомогою цього методу можна отримати первинну інформацію на основі усних або письмових звернень до групи людей з питаннями, зміст яких полягає у проблемі дослідження на емпіричному рівні [144, с. 254].

За допомогою опитування можна отримати інформацію, яка не завжди буває відображена в документальних джерелах або бути у доступі для безпосереднього спостереження.

Опитування використовуються за необхідності, і часто єдиним джерелом інформації це особа безпосередній учасник, представник, перевізник досліджуване явище чи процес [26, с. 436].

Таким чином, проведення опитування в певних областях дає можливість виявити причини та фактори екологічних правопорушень, а також потенціал загрози навколишньому середовищу.

В контексті нашого дослідження буде доречним провести опитування громадян, службовців місцевого самоврядування, представників громадськості організації тощо.

Ефективний метод збору інформації про правопорушення на місцях охорони навколишнього середовища це метод аналізу документів, що дозволяє проникнути в глибину документа, всебічно проаналізувати його зміст і на цій основі розробити превентивні та адміністративно-правові заходи щодо запобігання та усунення негативного антропогенного впливу на навколишнє середовище.

Використання статистичного методу дозволяє встановити кількісні показники правопорушень у сфері охорони навколишнього середовища, що дозволяє розробити та здійснити комплекс заходів, спрямованих на поступово зменшувати їх кількість.

Метод порівняння дозволяє визначити подібність і відмінність об'єктів і явища, теорії, точки зору, для виявлення спільних рис, які притаманні двом і більше предметів, а відкриття спільного це крок на шляху до пізнання закономірності та закони.

Для порівняння можна використовувати такий алгоритм: розглянути кожен предмет чи явище окремо; визначити ознаки, за якими їх можна порівняти; порівнювати предмети або явища за всіма ознаками щодо одного об'єкта або явища; визначити загальне; виявити відмінності [28, с. 17].

У нашому дослідженні буде використовуватися метод порівняння, що дозволить з'ясувати суть таких понять, як: "природа", "природне середовище", "середовище", «довкілля». Натомість вибір методу дослідження буде залежати насамперед із завдання дослідження, яке буде виконувати роль більш систематизованого вивчення дослідницької проблеми, пов'язаної із встановленням ефективної взаємодії суб'єктів охорони навколишнього середовища, вдосконалення адміністративно-правового регулювання у цій галузі, а отже наближення вітчизняного законодавства до європейських стандартів.

Унікальність текста: 91.2%

[показати все співпадення](#)

Кращий інструмент перевірки на плагіат. Швидко. Безкоштовно для студентів

диплом

швидкий розвиток індустріальної моделі призвів за кілька десятиліть середини хх ст до небувалої деградації природного середовища в усіх європейських країнах у той же час вони одними з перших відзначили що сприятливий для людини стан середовища проживання є однією зі складових високої якості життя тому поява централізованої структурованої і загальної для всіх країн європи екологічної політики характерно саме для кінця хх початку ххі ст коли відбувся значний розвиток промисловості та збільшення споживання природних ресурсів в останні десятиліття західне суспільство зіткнулося з гострою необхідністю приділяти увагу екологічній політиці а безбепека

Довжина тексту: 8297 (Без пробілів: 7219) [Перевірити ще один текст](#)

100.0%

Унікальність тексту

Як працює наш сервіс перевірки на плагіат?

We use cookies to give you the best